

MARINADA

Crisi de l'educació a Catalunya

IX

Els menestrals de les nostres viles, qui en el comerç a la menuda i en els arts i oficis troben els mitjans de viure, reberen una forta sotragada amb la desaparició dels gremis mercès als quals s'asseguraven la clientela, si bé els efectes no els sentiren de moment, perquè pogueren aprofitar-se de l'augment de riquesa sense desenrotllar grans iniciatives. Però sofriren els efectes de la llei de l'extensió de les necessitats quan la multiplicació de la concurrència feia més difícil llur situació, al revés del que passà als obrers, els quals augmentaren els jornals, mercès al lliure joc de les lleis econòmiques, per l'augment de mà d'obra que reclamà el desenrotllament de les indústries, i amb aquest augment pogueren atendre les necessitats novament sentides.

Els petits patrons i els comerciants a la menuda no tenen altre remei per a sostenir-se i prosperar, que desenrotllar iniciatives; però com que l'educació rebuda no els ha preparat per a una vida activa, o be descendeixen de categoria anant a engroixir la classe obrera, o bé perden la independència, ja sigui posant-se a les ordres de les persones influents, o procurant no posar-se malament amb ningú, encara que hagin d'amagar les pròpies conviccions.

En realitat, els primers no sempre descendeixen, perquè treballant per compte d'altres, molts han pogut viure mellor que quan treballaven per compte propi. Tampoc dels segons es pot sempre dir que perden la independència, ja que la major part de les vegades és un canvi de subordinació; abans ultra la subjecció al gremi, depenien del pare o del cap de la família

fins arribar a la maduresa; ara depenen tota la vida dels clients en general o del protector.

A ciutat no és tan gran com a vila aquesta dependència, però en alguns també s'hi manifesta. Un bon fuster o un bon cerraller poden acreditar l'establiment mercès a la bondat del treball i a l'activitat i diligència molt millor a les grans ciutats que a les viles; i les tendes de robes i de queviures poden a les primeres conquerir i conservar la parròquia servint bé els clients, mentre que a les segones els és indispensable tenir-los contents no sols pel bon tracte comercial, sinó en tots els ordres de la vida.

Si els menestrals tenen dificultats per a sostenir la situació, igual n'han de tenir els fadrins externs de les masies per a establir-se a vila, raó per la qual adhuc molts qui tenen l'legítimes entren a formar part de la classe obrera. Els de les comarques muntanyoses demostren més iniciatives que els de la plana, essent-ne causa la necessitat de sortir més joves de la família, perquè experimenten més aviat la responsabilitat dels propis actes.

Moltes famílies d'aquesta classe conserven l'organització tradicional, però començant a variar els principis fonamentals del sistema educatiu, que les porta a canviar aquella.

Com ja he repetit varies vegades, l'ambient d'avui dia no favoreix l'estabilitat. Dels petits patrons i comerciants al detall de la generació passada, queden molts pocs establiments en la mateixa família. Els uns han pujat de categoria, convertint-se en grans industrials o grans comerciants, en rendistes o en homes de carrera. Els altres han descendit, guanyant-se la vida treballant a jornal. I adhuc n'hi ha qui, malgrat haver-se sostingut sense pèrdues ni grans guanys, no han volgut per als fills situació tan inestable, i els han fet instruir perquè poguessin entrar en un escriptori o en algun dels cossos de funcionaris, estudis menys costosos que els d'una carrera.

Cal que tothom estigui convençut que la instrucció, és sols una part de l'educació, i que tal com han sigut les escoles, i tal com són la majoria, no poden donar els fruits que se n'esperen.

Ja Goethe en el primer terç de la passada centúria criticava el sistema d'educació fent veure el disbarat d'exigir als estudiants tants de coneixements teòrics, molts dels quals no els servien per a res, i eren oblidats després, perquè fent necessaris tants esforços intel·lectuals, se feia perdre l'energia tan necessària en la vida. I avui, malgrat ser considerada per molts l'Alemanya com la nació més culta i més progressiva, són molts els alemanys que estan convençuts de la necessitat de modificar el sistema de formar les generacions noves, expressant-ho d'una manera acertadíssima el Doctor Lietz quan diu que cal substituir la instrucció per l'educació.

Els mateixos alemanys han confessat que l'escola no ha donat els resultats que ells esperaven. La veu de Goethe que en el primer terç de la passada centúria no tingué ressó, quan feia veure el disbarat d'exigir als estudiants tants de coneixements teòrics, i al fer-los perdre amb tan desastrós siste-

ma l'energia moral i física tan necessària en la vida, és la veu del bon sentit en molts de sos compatriotes d'avui dia.

El Doctor Lietz expressa molt bé el problema fonamental de la formació dels homes, dient que cal substituir a la instrucció que sols desenrotlla l'esperit, l'educació que dona un just desenrotll de totes les parts que constitueixen la naturalesa del noi.

Els anglesos, amb tot i que per llur formació social no s'han sotmès mai del tot a un règim educatiu de desequilibri en favor de les facultats intel·lectives, han sigut els primers d'escometre la reforma de l'educació, i tan a l'Alemanya com a França no han mancat seguidors del nou sistema.

En el nostre país, malgrat rebre l'impulsió de la veïna república de la que hem copiat tantes i tantes coses nocives, no s'és fet quasi res en pro de l'educació moderna: i això que a França la iniciativa d'en Demolins, gloriosament confirmada pels conreuadors de la Ciència Social, no ha estat única.

Ara, més que mai a Catalunya, és necessària la reforma dels mètodes educatius, perquè la crisi de l'educació es troba entre nosaltres en un període agut.

I no sols és necessària la creació d'una escola nova, sinó que cal una activa propaganda perquè l'educació familiar se dirigeixi en el mateix sentit. I en aquest aspecte, pot ser més que orientar-nos vers un ideal novíssim, hem de resucitar l'ideal educatiu dels catalans d'altres temps.

Jo ja sé que l'autoritat paterna era pot ser exagerada i durava més temps del degut: però la necessitat de que sigui forta l'autoritat dels pares, en el període de formació del noi, és una característica de l'educació moderna, la qual posa límits a dita autoritat en quant al temps, avençant l'emancipació del noi; perquè el principi fonamental del nou sistema educatiu consisteix, en posar els nois tan aviat com sigui possible, en estat de poder resoldre amb ses pròpies forces les dificultats de l'existència. I aquest principi era també fonamental de l'antic sistema educatiu dels catalans.

Conseqüència lògica d'un i altre fou la llibertat de testar, reconeguda per les lleis i viventa en la realitat; la justícia de la qual sols poden posar-la en dubte, aquells qui creuen que la propietat no és individual sinó de la família, i que els fills tenen dret a la fortuna dels pares.

La desnacionalització de Catalunya s'ha manifestat potser molt més que en altres aspectes en el sistema educatiu, a causa de canviar el concepte de les obligacions dels pares envers els fills i l'ideal de vida, considerant que el concepte nostre i el nostre ideal eren antiquats i devien ser substituïts pels propis i característics d'altres pobles, que s'han volgut presentar com més moderns i progressius, i feia semblar que aixís era el fet de mantenir-se amb més força l'antigua educació en les famílies rurals, mentres que en les ciutats se va anar fent el canvi seguint un moviment accelerat.

La realitat s'ha encarregat de demostrar que el progrés, tal com l'entenen els ciutadans, és fictici, i que, malgrat els defectes d'instrucció de les famílies

rurals, els nois educats segons els principis tradicionals, quan se llençaven en la lluita per la vida, tenien més facilitats per a reeixir que els nois educats segons els principis que es volen fer passar per moderns.

Però del sistema antic n'hem de conservar sols el principi fonamental, que és el dels pobles moderns: s'han d'educar totes les facultats del noi, per a fer-lo apte a resoldre les dificultats de l'existència sense auxilis exteriors: i quan arribi a assolir-ho, emancipar-lo. I com que la vida moderna s'ha transformat completament, és clar que els mitjans per a reeixir no són els mateixos que abans: essent deguda la crisi general [de l'educació, no sols a haver-se canviat d'ideal de vida, sinó que essent els qui no l'han canviat els elements rurals, no han tingut ocasió de possessionar-se dels mitjans necessaris.

Aquelles famílies qui procuren deixar els fills en situació tal, que la vida no els ofereixi dificultat de cap mena, inicien el període de decadència: perquè, no necessitant fer cap esforç, per satisfer les necessitats, fàcilment se adquireixen vicis, i si, per casualitat, el sentiment moral és prou desenrotllat per impedir-ho, l'hàbitud del no fer res, fa perdre les energies i costa molt més recuperar-les.

I si, desgraciadament, el nombre d'aquestes famílies augmenta, el poble, la nació, la raça en pateix, perquè l'ascensió de les famílies humils en la escala social, molt difícil per generalitzar-se, no pot omplir el buit que deixen les que van escala avall.

Cal doncs fomentar les inclinacions envers les situacions de lluita, i allunyar-les de les situacions fetes, cosa no tan difícil com sembla, perquè el fons del nostre caràcter és propici a la lluita, refractari al repòs, i encara es manifesta tal en molts aspectes. Cal sobre tot considerar els emplenys burocràtics en tots els seus aspectes com a inferiors per la subordinació que els caracteritza, i fer sobressortir l'esperit d'independència individual, no d'una manera anàrquica, sinó compatible amb la coordinació social, ja que en la vida moderna els homes qui verament condueixen els pobles, són els dotats d'energia per a ser independents, i per a disciplinar-se i saber juntar-se amb altres per a les empreses impossibles a l'individu isolat.

Ho repeteixo: en els fons del nostre caràcter hi ha l'ideal modern: s'ha de reaccionar contra els principis empeltats, i això és feina que principalment s'ha de fer en la família, si hom vol que el noi pugui lliure de lo que ens perjudica.

I, per completar l'obra de la família, calen les escoles noves amb el ben entès que l'èxit d'aquestes escoles depèn principalment de que els nois hi vagin ja degudament preparats amb una bona educació familiar, perquè els qui no són sincers, els qui no són prou forts, els hipòcrites, són inadaptables a l'ambient necessari a l'escola nova.

† MARTÍ ROGER I CROSA

Postes de sol (*)

De la serra en la tomba gegantesca
recollí ja sos raigs l'astre del dia,
i si bé per al món ja no lluesca
l'esplendent diadema que el cenyia;
si bé tant sols a trossos aparezca
el mantell d'or i grana que el cobria
sos raigs perduts pel cel en cintes belles
enveja encara són de les estrelles

I és que no tot d'un cop la llum s'apaga
dels astres que com ell vida i foc donen,
ni es perd d'un cop detràs la sombra vaga
un front tan gran i que tals raigs coronen.
En va la nit, com envejosa maga,
ses a les estendrà que estels tatxonen
pus abans que eclipsar logri ses gales
perdrà no poques plomes de ses ales.

Que no temin la mort els qui la marca
del geni o la virtut porten impresa.
Ella podrà dins l'endolada barca
en què a l'eternitat fan llur travessa,
tornà en pols llurs corones de monarca,
borrar del front llur sello de grandesa,
però no llur record. Del geni l'astre
té son crepúscol, té de llum son rastre.

JOAQUIM RUBIÓ I ORS

(Mestre en Gay Saber)

(*) Extreta de l'àlbum de la família Pagés.

La caçera ⁽¹⁾

Entre rengles de ceps esfullats per les ventades de la tardor, tenint compte d'entrebancar-se amb els sarments rebecs i ensorrant els peus en el tou de la pampolada vermellenca que colgava'ls terrossos, afeixugat amb tant de pes com duia a l'esquena, amb la nosa de l'arma i del Mulei que només sabia caminar posant-sel'hi entre cames, gambava 'l Xec amb cap cot, dert

al punt que li havien indicat com a terme de sa ruta i que venia a ésser per a ell una terra de promissió; abans d'arribar-hi, estenent una mà damunt sos ulls per a protegir-los del sol que l'enlluernava, ja va obirar no gaire lluny al Noi que amb un delit com de qui es dona molta feina a enllestir una feina il·lícita anava trencant i agavellant sarments i amb quatre salts els conduïa i els deixava apilats sota d'una rasa. El Xec s'hi anà acostant i aviat se posà a tret de sa veu.

—¿I els altres?

—Per allí en amunt que van resseguint aquella barrancada.

—Com va això?

—Un conill per ara.

—Deu n'hi dó.

—I si no só jo fem porra.

—¿Qué'm dius? —exclamà'l Noi, obrint uns ulls com unes taronges.

—El que sentiu.

—¿Com ha anat aquest misteri?

—Ha anat així; mireu; aquí el teniu de cos present, i es tombà d'esquena perquè'l Noi contemplés el sarró. —Es una bona peça.

—Si, es avançadet, més de mig conill... No li veig cap senyal de perdigó.

—Com que és morí d'una clatellada...

—Ah! amb aquells gossos ja dona bo el caçar.

—Però si no es el meu... aquest mestre encara correria.

—¿Què dius ara?

—Que no l'ha agafat altre que el Mulei.

—Ca!

—Gos!

—Sembla un miracle!... Alerta! —cridà fort responnent a's xiulets amb que el Fura i el Llarg el saludaren de dalt del serrat.

El Noi va tornar a la feina collint tota una garba d'herbes seques per encendre la foguera, i el Xec s'encaminà al garrofer més ufanós, penetrà ajupit entre les branques que penjaven fins a arrossegar-se, apuntalà l'escopeta a la soca del arbre, es desempallegà del morralet, la bota i el sarró; i un cop hagué represa l'arma, acotat novament, eixí de l'amagatall, deixant hi ben acomodades totes les mercaderies, en companyia del Mulei que havia estat amantent a cercar lloc per a fer-hi una bacaina.

*
* *

El Xec tenia ganes de repòs i no li mancava raó; palpà amb les anques tres o quatre rocs dels que trobà més avinents i aviat se decidí a restar assegut. Se va passar la mà pel front, se va fregar els ulls, va revisar el pany de l'escopeta, mirà a l'entorn amb un esguard ferreny i es va sentir capaç de les més heròiques gestes.

El Fura i el Llarg trescaven muntanya avall; jo anava mig davallant, mig planejant, seguint les petjades del Voluntari cap a guanyar el sender per on aquells venien, i, un cop reunits varen caminar tots quatre de cara al foc que el Noi tenia armat, i que fumava i espetegava per mor de la llenya massa tendre.

Val més una bona gana que el mellor menjar; i si he de dir la veritat, la carn mig crua mig cuita, amanida amb cendra dels garbons cremats és un gran requisit quan un hom ha camejat llargues estones i s'ha llevat ben a deshora.

En un santiamén se van despatxar totes les provisions, la bòta no parava d'anar en l'aire, i amb aquell vinet que hi cantaven els àngels, xerricant de cara al sol amb els ulls aclucats, jo em sentia amarat d'un benestar com no tenia record d'haver-lo fruit mai. La conversa es va anar fent moguda i agradosa, i es van contar mentides, que ja solen ésser el nostre pa de cada dia entre caçadors, i's va retreure i comentar la feta del Mulei en mig de rialles que algun cop van estar a punt de fer pujar la mosca al nas al Xec.

El Voluntari tenia sortides que feien trencar de riure; tant el Fura com el Llarg també eren ditxosots i'l Noi tampoc no hi espatllava res.

—Mireu, companys, mireu;—feia aquest, signant el Mulei—ha enllestit el seu tiberi primer que els altres i ja el tenim estirat de panxa al sol. Aquest quiso em dóna de parer que ve de casta de gitano.

—¿Per què ho diheu?—preguntà el Xec.

—Perquè aqueixa mena de gent fa els apats curts, jau forsa, no treballa mai i pren moltes soleiades.

El petit discurs del cafeter valgué a l'autor un picament de mans.

—¿Que te'l vendries aqueix gos?—segui el Noi.

—Per cap diner;—respongué el Xec—li he posat massa efecte.

—No te'n desfacis,—va dir el Fura amb posat molt formal—una bèstia així et farà quedar bé sempre.

—Ja ho crec,—hi afegí el Llarg—és un gosset exprés per al Xec.

—No'l barataria pas amb cap dels teus—gosà dir aquest.

—Ben net,—va fer el Voluntari—fora massa gos per a tu; el Mulei t'està a la mida.

Gran riallada dels oients.

—El Mulei—continuà—no té cap més defecte que el no sentir-hi de nas i ésser curt de cames.

—I de gènit—digué el Fura.

—No, de gènit ja en té prou; mira si l'ha tret quan s'ha sentit la cossa de conill al morro.

—¡O bé! aquell infeliç no se'n ha atalaiat de que el quisso badallava i li ha enfonsat la pota fins a la gola; això ha estat la seva perdició.

—Aneu fent broma, aneu,—va fer el Xec mig sufocat—però de vegades els que no tenen pretensions són els que fan més feina.

—Com ara tu, deus voler dir.

—Encara no som allà aont anem.

El Fura havent calat foc a la pipa s'aixecà amb llestesa i, penjant-sel sarró a l'esquena, agafà l'arma tot donant l'ordre de marxar.

—Que tenim d'esperar que vinguin aquí els conill's a fer mig diada?

—Apa, nois! —digué el Llarg alçant-se— siguem-hi; el Xec ja es cuidarà d'arreglar tot l'equipatge.

—Ja anirà venint amb el noi. Mireu: seguiu aquest camí enllà sempre.

El cafeter va pendre el bot ficat dins del morral; el Xec s'acomodà el sarró i amb l'arma a la funerala traspassà arrupit com les altres vegades el clos de aquell ombràcul, seguint-lo el Noi i al seu darrera el gos que va anar tot ron-sejant a posar-se al costat de son senyor.

*
*
*

El Xec posant la escopeta al punt de dalt va dir al company:

—Aneu tirant, que vull donar un cop d'ull als garrofers d'aquí a la vora.

Li ficà el cap per entre el brancam del més proper, registrà amb esguard inquiridor l'àmbit ombríu i tornà arrera signant al Noi amb la mà que fes la seva via, al veure com tot enfavat el contemplava. Se'n va anar dret a l'altre garrofer i va repetir l'escrutadora operació i encara dos cops més va fer lo mateix i anà a parar a la fi prop de l'arbre ufanós on s'havia arredossat primerament. Li va fer un salt el cor i es va aturar de sobte. O meravella! L'ansia que li entrava i feia desvetllar uns batecs intensíssims dins del seu pit eren el preludi d'una joia pròxima que cap poder del món hauria bastat a fer-li renunciar. Devant sos ulls, a dotze passes mal comptades, ajaçat a l'ombra de's caps de brot més tendres, lliure de tota malfiança, innocent, feliç, dormint com un benaventurat, era en presència del minyó un conill que ell hauria dit com una llebre, gros, ferm, ta'ment el pare de tots els conills que feien la viu-viu per aquells indrets; el Xec tremolós de l'emoció, s'apressà a pendre punteria, contingué el respir i engegà el tret amb la més gran fortuna; la pobre bestia restà com c'avada en son llit de mort, sense el més xic moviment, sense cap senyal ni rastre de dolor ni d'agonia.

El Xec sentí que li bullia el cap i li entrava com un rodament; no gosà moure's, aixecà els ulls cap a la muntanya i es mantingué plantat com una estaca fins que el gossam amb una correguda i en mig de gros escàndol de lladrucs vingué a desensopir-lo; el Noi, no gaire apartat d'ell, s'havia tombat amb esglai en sentir el tret, maliciant que al company se li hagués aviat l'arma amb perill de pendre-hi mal. En un moment nos vam trovar allí reunits tots els de la colla, no gaire després de ser-hi la gossada; un trosset lluny, ajaçat còmodament, el Mulei s'estava contemplant aquell aplec amb un llucar tot amarat d'indiferència i de serena dignitat.

El Fura, el Llarg i el Voluntari xerraven tots a l'hora, demanant que havia estat aquella gran trifulga; el Noi me tenia posades les mans a les espatlles i em fitava els ulls com preguntant-me el que jo havia d'ignorar igual que

ell; els gossos mentrestant tenien renyines per haver aquell cap de caça que l'un per l'altre no acabaven d'alçar mai de terra, fins que el Xec, esquivant-los tots, el va pendre amb majestàtica solemnitat i el presentà estirat al Voluntari, gaire bé fregant-li per la cara.

*
* *

—Feu-me la mercè entre tots, de descobrir una cosa—va dir el Fura— i d'on ha rebut aquest conill?

En un moment el vam grapejar tots i qui més qui menys el vam bufar a la esquena i a la panxa, alçant-li el pèl en cerca de la mortal ferida. mentres el Fura donava el tom per darrera, i el Xec tustant-li una espatlla l'interrogava:

—¿I l'altre? ¿què n'has fet de l'altre?

El Xec palpà i pogué donar-se compte de que l'altre conill no era penjat allà on li pertocava. Li va venir una esgarripança, i si el sagnen, no li trauen una gota de sang de les venes.

—Ja volia dir jo...—van fer, al plegat, el Llarg i el Voluntari.

Allò era una vall de llàgrimes de tant que rèiem tots

No calia discutir si l'un conill i l'altre eren un sol conill, que se li despenjà del sarró al beneit del Xec quan s'obrí pas entre el brancam del garrofer. Un cas tan extraordinari com aquell no s'es vist al món, i el Fura, el Llarg i el Voluntari s'hi van divertir tant que donaven per molt ben aprofitades les hores que havia durat aquella mica de cacera i es van posar d'acord per a deixar córrer el restant del programa que havia de regir la sortida d'aquell dia.

Tothom se va ajupir a la proposta d'anar directament a casa. Però amb una condició: s'havia d'armar una altra forada com aquella; hi havia de venir, naturalment, el Xec amb el Mulei, i si es pugués conjuminar, s'hauria de fer caure en nit de lluna clara amb intenció de sopar a Santa Caterina i, en acabat, armar la gran cacera de mussols, que d'això sí que deien que n'era mestre el Xec, tant per a saber triar el punt i muntar la barraca, com per a disposar els muntets i repartir les busques i manegar-se ell mateix la flauta amb un canó de canya i saber fer el reclam. Si hom té un xic de sort, deia ell, és cosa de veure com les xibeques compareixen i es deixen agafar; resulta una funció molt divertida.

—No pot fallar,—digué el Llarg—farem bona cacera; com si vehés venir tots els mussols de l'encontrada.

—Ja ho crec—hi afegí el Fura—així que sentiran la veu del Xec...

El Voluntari volgué cloure la conversa dient-me a cau d'orella:

—Ja'ls veig reunits en assemblea magna, amatents a la crida del mussol en cap.

JOAQUIM LAPORTA

(*) Premi en el concurs.

El camí de la vida

Vora el camí de la vida
vaig sentar-me en un pedrís
m'era tan plaent d'estar-hi
que hi vaig quedar adormit.

Els meus companys de viatge
van anar seguint, seguint
cada V la seva via
sens fer cas de planys ni crits
que el qui es para el temps el deixa
i ja no el torna assolir.

Ha dat un sotrac la terra
i allavors m'he deixondit;
obro els ulls, veig les fileres
de gent que fan llur camí;
jo m'hi junto amb ardidesa
per recobrar el temps dormit.

Ara els meus companys són joves
i caminen decidits,
a la primera jornada
jo ja em sento defallir
i ells se'n riuen i no es cansen
i encara els sobra dalit.

Des d'un caire de la serra
veig els meus companys antics
tan muntanya amunt, que quasi
no els arribo a distingir.

Ara ja són de tornada
i passen aprop de mi;
els primers que amb mi sortiren

ja els veig amb el cabell gris
enrondats de nens i nenes
¡prou que hom veu que ja han fet niu!,
altres totjust fan parelles,
i alguns, pocs, van desunits.

Els veig passar en corrua
salmejant com un sospir,
«quan era hora no ens seguïres
«vas quedar-te pel camí,
«i al qui es para el temps el deixa
«i ja no el torna assolir!».

LL. BARCELÓ I BOU.

Crònica local

La festa de Sant Llop que celebrà el veí barri de Sant Antoni pei primer de Septembre, enguany és estada molt poc lluïda. La concurrència de palamosins no fou tan nombrosa com en anys anteriors a causa de trobar-se entre setmana, car son molts els treballadors a qui sap greu de perdre jornals i hores de treball després que n'han hagut de perdre tantes forçosament.

Al Casino «La Unión» hi donà un bell concert una cantatriu que recollí molts aplaudiments de la distingida concurrència.

A la plaça del Forn s'hi celebrà un ball de verbena que es veïè força animat.

Per commemorar l'onze de Septembre, la «Agrupació Catalanista» ha fet onejar la bandera a mitjan pal, i al carrer del «Centre R. Federal» s'hi han tocat sardanes a la nit per l'orquestra «La Principal».

Un viatjant de gramfons que s'hostatjava a l'«Hotel Trias» ha donat una serie d'audicions de sardanes, peces de concert i couplets fent que's congregués nombrós public cada nit a la plaça de «Gonzalez Hontoria» per a fruit de la bella música que amb gran potencia i claretat s'oïa de tot el passeig.

La platja comença a restar deserta. «La Fosca» silenciosa; els estiuejants se'n van a llurs estatjes habituals i les nostres contrades tornen a pendre la fasomia que els es propia despullant-se de la gatzara i el bullici de l'istiu. Els que ens han visitat se'n van, uns, fastidiats de la pols i d'algunes incomoditats del viatge; altres, indiferents, han sumat un nom més a les platjes visitades; i els altres, els més, han restat satisfets o meravellats del nostre mar i les nostres costes; a tots els diem de bon cor: a reveure!

Fa un temps que l'animació en nostre moll va creixent amb l'operació de treure de l'aigua la balandra portuguesa «Estrella do Mar» que naufragà amb carregament de garrofa amb el temporal del gener. Són molts els obrers que hi han tingut treball i més n'hi tindran encara els mestres d'aixa i calafats per a ferne la reparació deguda. També és estada treta de l'agua la barcassa de la barca «Enrique» que s'estrellà a causa del mateix temporal.

Amb la festa Major antiga de Sant Joan i la de Vall-Llobrega havem donat l'adeu a les festes d'estiu de la comarca.

Son confirmats en el càrrec de director metge de l'estació sanitària de Palamós D. Juli Oresanz i en el de secretari en J. Balmaña respectivament.

Es estat elegit administrador de la Cooperativa en Albert Pallí, qui despenyava el càrrec de President del Sindicat de treballadors, passant a ocupar aquell lloc en Llobet.

N'Isaac Matas ha obert fàbriques de taps en la casa on fabricava en Pere Mestres, donant treball a alguns obrers, havent-li arribat ja alguns carregaments de suro.

La casa Martí Montaner i C.^a fa saber que ha canviat el nom de la raó social que serà d'aquí en avant *Martí Montaner*.

Les parelles del bou.enguany han començat la temporada dejorn. Dona bo de veure les veles endinsar-se mar enllà fins a perdre's de vista en l'horitzó en recerca del vol de peix per a apresonar-lo en ses malles; i un cop a terra, si la sort és estada favorable, els curiosos desenfeinats cada matí fan cercle al voltant de les paneres per veurer-lo encantar. Però els pescadors es queixen amargament que la dinamita usada amb abús intolerable allunyi les cries del peix que venia a desouar i reproduir-se en aquestes costes.

Els obrers ferro-viaris del Tramvia de Flassà a Palamós s'han declarat en vaga. Per substituir-los és vinguda una brigada d'enginyers de ferro-carrils per a servir al menys els trens correus; però averies, sobrevingudes a una de les poques màquines que encar servien, han impossibilitat la continuació del servei. Amb aital motiu, les fàbriques que tenien d'enviar bales de taps o altres gèneres cap a Flassà, se veuen precisades de recórrer, altre cop, a l'antic procedimení dels carros de l'ordinari. El correu és servit per una tartana que va a cercar-lo a Flassà; acostumats com estàvem de llegir el diari tot dinant o prenent cafè, ara tindrem d'adoptar una altra norma de vida.

La companyia dramàtica catalana que dirigeix en Jaume Borràs ha donat dues representacions al teatre Carmen, oferint *L'Alcalde de Stilmonte*, que ja era coneguda del públic per la estrena que'n feu en ocasió de la Festa Major, i *Terra Baixa* d'En Guimerà, assolint un bon èxit.

Les Germanes Vetilladores de St. Josep que vivien en llur casa-convent del carrer de Cerdeña han passat a l'Hospital Municipal ajuntant-se amb les companyes que d'alguns anys ençà hi estan instal·lades. Amb tal motiu ha

hagut de construir-se un cos d'habitacions de banda de tramuntana. Les referides Germanes de la Caritat s'han vist alliberades de la tasca de la cuina Municipal, per ésser aquesta suspesa des de fi d'Agost. No deixarà d'haver qui enyori la Cuina Municipal.

Sport

Fut-bol

Amb l'acabament de la calor novament es desperta l'afició al fut-bol en nostra vila.

Se van organitzant partits amb els Clubs comarcals havent ja començat a jugar el diumenge dia 28 amb l'Ateneu Deportivo de S. Feliu de Guixols i en lliur camp d'esports.

El partit que havia estat organitzat i preparat molt amistosament resultà un veritable camp de batalla.

Culpable de tot això fou el referèe qui amb els seus fallos parcials portà la discòrdia entre els jugadors de ambdós Clubs.

Començà el partit molt bellugosament podent-hi apreciar boniques jugades.

Els dos equips jugaven amb molta fé procurant fer els possibles de marcar algún *goal*, aconseguint el primer l'Ateneu.

Continuà novament el joc mol tinteressant fins que els jugadors palamosins, exaltats veient que la parcialitat del referèe va augmentant a cada moment i els guixolencs envalentonats per l'apoi d'aquest, començà un joc brut en tota forma, càrregues il·legals, fauts, es a dir tota classe de faltes que el referèe no veu.

Se tirà un penal contra el Palamós (no sabem la causa) que fou convertit en *goal* per en Canals, essent *molt aplaudit*.

El Palamós tirà un faut contra l'Ateneu que es convertí en *goal* després d'haver-lo parat el porter i d'escapar-li de les mans.

L'Ateneu fa un altre *goal* per obra dels braços d'en Sanchez, falta que el referèe tampoc veu, malgrat de protestar-ne el capità del Palamós el qual ni tant solament es escoltat,

Alguns jugadors palamosins increpen al referèe protestant d'els seus fallos.

El Palamós juga amb 10 jugadors per haver estat expulsat del camp un jugador.

Sense fer-se cap més goal per ambdues parts acabà aques partit.

Tal partit, qui al començament feie proveure que disfrutariem de debó, resultà i acabà fet un aburriment.

Causas d'aixó? Ja ho havem dit; la parcialitat del referèe fou l'arrel de de tot el que passà.

Sense dubte que aquests dos clubs no podran jugar sinó amb un referèe neutral i imparcial. D'altre manera serà impossible que juguin novament.

Del públic, solament s'ha de dir que també prengué part, com se suposa, a favor de l'Ateneu. No tots foren aixís, puix alguns lamentaren verament lo ocorregut.

JOSEP FRANCH

CICLES SANROMÀ

ARTICLES PER A
SPORTS

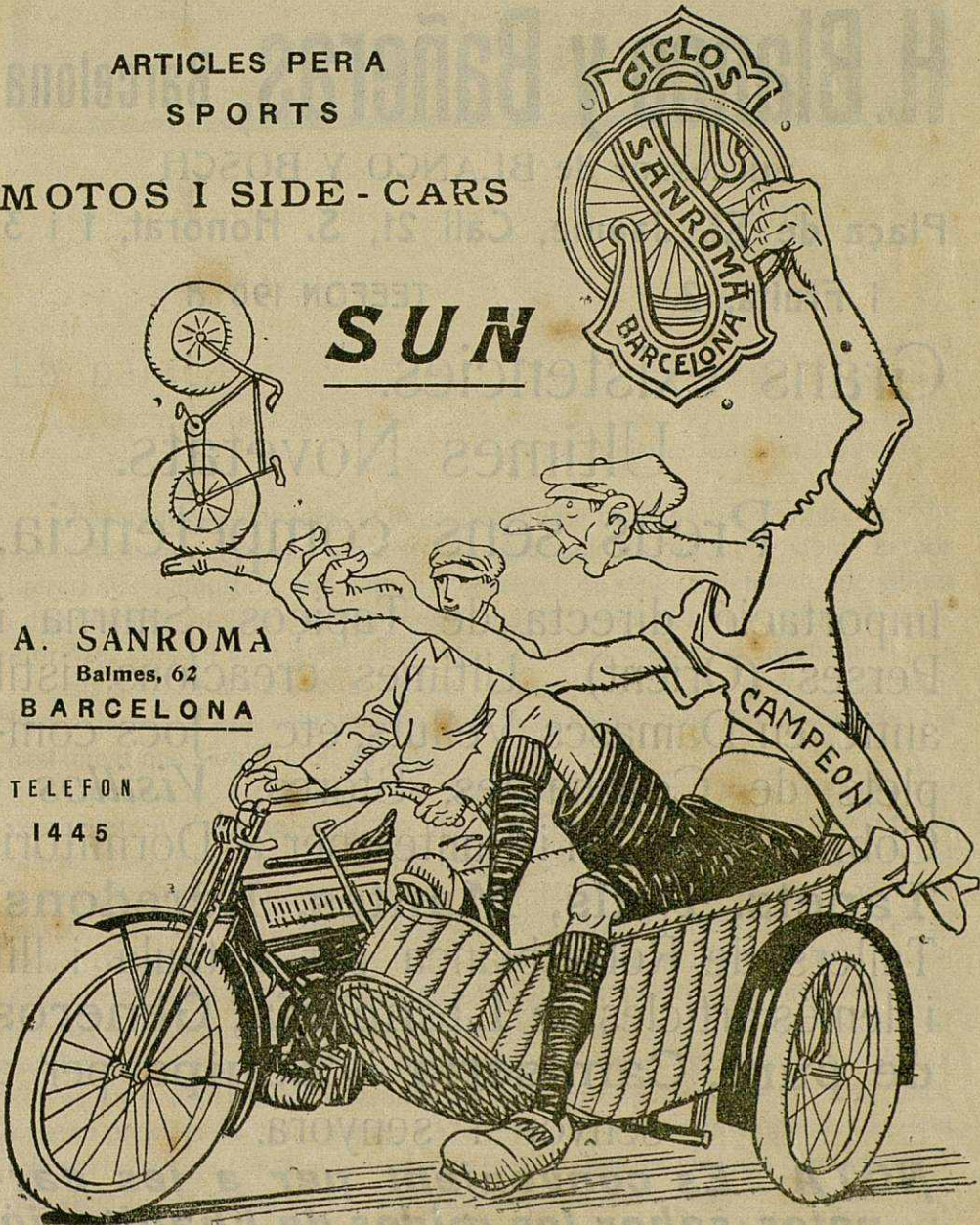
MOTOS I SIDE - CARS

SUN

A. SANROMA
Balma, 62
BARCELONA

TELEFON

1445

ALFOMBRES - TAPICERIES

Totquant se fabrica a Europa per a decorar, se troba en els
GRANS MAGATZEMS A L'ENGROS I AL DETALL

H. Blanco y Bañeras, Barcelona

Successor de BLANCO Y BOSCH

Plaça de St. Jaume, Call 21, S. Honorat, 1 i 3

i Fruita, 2.

TEEFON 190 A

Grans existències.

Ultimes Novetats.

Preus sens competència.

Importació directa de Tapiços, Smirna i Perses (Orient). Ultimes creacions, istil antic, en Damasc, Velluts, etc. Jocs complets de Cortinatges, Stores, *Visillos* i Cobrellits de Tul i Punes per a Dormitori. **Tapets, Pells, Mantes, Edredons.** Tallers de Roba blanca per a taula i llit i demés articles de **Llenceria, Gèneros de punt, Camiseria i Equips** per a senyor i senyora.

NOTA. *Es convenient per a les carpetes saber les mides de l'habitació.*